

SESSION 2024

**CAPES
CONCOURS EXTERNE
ET CAFEP**

**SECTION : LANGUES RÉGIONALES
CATALAN**

**EPREUVE ECRITE DISCIPLINAIRE APPLIQUEE
PORTANT SUR LE CATALAN**

Durée : 6 heures

L'usage de tout ouvrage de référence, de tout dictionnaire et de tout matériel électronique (y compris la calculatrice) est rigoureusement interdit.

Il appartient au candidat de vérifier qu'il a reçu un sujet complet et correspondant à l'épreuve à laquelle il se présente.

Si vous repérez ce qui vous semble être une erreur d'énoncé, vous devez le signaler très lisiblement sur votre copie, en proposer la correction et poursuivre l'épreuve en conséquence. De même, si cela vous conduit à formuler une ou plusieurs hypothèses, vous devez la (ou les) mentionner explicitement.

NB : Conformément au principe d'anonymat, votre copie ne doit comporter aucun signe distinctif, tel que nom, signature, origine, etc. Si le travail qui vous est demandé consiste notamment en la rédaction d'un projet ou d'une note, vous devrez impérativement vous abstenir de la signer ou de l'identifier. Le fait de rendre une copie blanche est éliminatoire.

Tournez la page S.V.P.

A

Coefficient 2

Vous présenterez, en français, une séquence d'enseignement-apprentissage de catalan langue vivante selon le contexte et les consignes ci-dessous :

Contexte :

Axe culturel : « Vivre entre générations »

Classe : seconde, série générale et technologique

Conditions d'enseignement : langue vivante en section bilingue

Niveau attendu à la fin du lycée : B2 (5 activités langagières) + C1 (plusieurs AL)

Consignes :

1. Proposez une analyse critique de chacun des documents constituant le dossier ci-après.
2. Sélectionnez quatre documents pour l'élaboration de votre séquence, dont obligatoirement les documents 1 et 2. Mettez en relation ces quatre documents et précisez leur intérêt pour la séquence.
3. Exposez les objectifs communicationnels, linguistiques, culturels, éducatifs et la tâche finale que vous envisagez pour la séquence. Précisez l'exploitation de chacun des quatre documents conservés au sein d'une ou plusieurs séances.
4. Identifiez et analysez les faits de langue soulignés dans les documents 1 et 2. Expliquez les objectifs qu'ils permettent de mettre en oeuvre et donnez des exemples d'intégration à la séquence.
5. Détaillez quelques stratégies pédagogiques à plusieurs moments de la séquence, dont l'évaluation et la différenciation, afin de permettre aux élèves d'être acteurs de leur apprentissage.

Liste des documents constituant le dossier :

- Document 1 : Joanot Martorell, *Tirant lo Blanc*, edició a cura de Jordi Tiñena, Barcelona, Laertes, 1990, p. 60-62 [edició original: 1490]
- Document 2 : Santiago Rusiñol, *L'auca del senyor Esteve*, adaptació de Salvador Comelles, Barcelona, Didacta, 2020, p. 163-166 [edició original: 1907]
- Document 3 : Joan Manuel Serrat, «Ara que tinc vint anys», *Ara que tinc vint anys* (disc), Barcelona, Edigsa, 1966.

- Document 4 : Renada Laura Portet, *Rigau & Rigaud*, Barcelona, Destino, 2002, p. 33-36
- Document 5 : Elisabet Escriche, «Manual per entendre el teu fill adolescent», *Ara-Criatures*, 29/09/2022
- Document 6 : Albert Vilagrà Grandia (coord.), «La bretxa generacional», *A Punt 4 B2*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2021, p. 26

Annexe :

- « Mon parcours avenir », ONISEP, Ministère de l'Éducation nationale et de la Jeunesse, Ministère de l'Enseignement supérieur, de la Recherche et de l'Innovation

INFORMATION AUX CANDIDATS

Vous trouverez ci-après les codes nécessaires vous permettant de compléter les rubriques figurant en en-tête de votre copie.

Ces codes doivent être reportés sur chacune des copies que vous remettrez.

▪ **Concours externe du CAPES de l'enseignement public :**

Concours	Section/option	Epreuve	Matière
E B E	0 4 4 2 E	1 0 3	9 3 1 2

▪ **Concours externe du CAFEP/CAPES de l'enseignement privé :**

Concours	Section/option	Epreuve	Matière
E B F	0 4 4 2 E	1 0 3	9 3 1 2

Document 1**Tirant i l'ermità**

El jove es va despertar sobtadament, i en obrir els ulls, va veure davant seu l'ermità; duia una gran barba blanca i un hàbit vell i esparracat, i estava molt prim i pàl·lid a causa de la molta penitència que feia contínuament.

5 El jove, com a home desimbolt, va descavalcar prestament i fent-li una gran reverència, es va presentar així:

—Pare reverend, jo em dic Tirant lo Blanc, i he vingut en companyia de trenta mil gentilhomes de Bretanya per rebre l'orde de cavalleria, en saber que el Rei ha convocat cort general a Londres i que s'hi han de fer grans festes per celebrar el seu matrimoni amb la filla del rei de França, que és la més bella donzella de tota la cristiandat; la seva pell és tan blanca
10 que quan beu vi vermell se li veu passar per la gola. I venint pel camí, m'he quedat ressagat i m'he adormit, i el meu cavall m'ha portat fins aquí.

Les paraules de Tirant van portar al record de l'ermità l'honor i la glòria de l'ordre de cavalleria i es va quedar molt pensarós. Llavors el jove, veient-lo tan abstret i sospitant el motiu del seu silenci, va dir:

15 —I vós, senyor, sou cavaller?

—Fill meu, va exclamar l'ermità—, fa més de cinquanta anys que vaig rebre l'ordre de cavalleria a Àfrica, en una gran batalla contra els moros.

—Senyor i pare de la cavalleria —va dir Tirant— vós que tant de temps heu servit la milícia, us prego que m'instruïu en allò que ha de saber tot aquell que vol ser cavaller.

20 —Fill meu, tot està escrit en aquest llibre que llegeixo.

I dient això va obrir l'*Arbre de batalles* i va començar a llegir-lo en veu alta. Tirant va escoltar en silenci la seva lectura i va saber que la cavalleria havia estat creada per restaurar la caritat, la lleialtat i la veritat, que es perdien, i perquè Déu fos amat, conegut, servit i temut pels homes del món. Va conèixer que per aquesta causa va ser elegit, entre cada mil, l'home
25 més amable, més afable, més savi, més lleial, més fort, amb més noble ànim i amb més virtuts i bons costums que tots els altres; i com després van buscar entre les bèsties la més bella i la més convenient a la servitud de l'home, i va ser elegit el cavall i el van donar a l'home triat entre mil; i que després Ròmul, primer rei de Roma, va elegir mil homes joves, els va armar, els va fer cavallers i els va dotar de dignitats i nobleses **perquè fossin capitans** i defensors
30 de la ciutat. I van ser anomenats *miles* **perquè havien estat triats** entre mil i ells van ser mil, tots fets cavallers al mateix temps.

—I no pensis —va afegir l'ermità— que en aquell temps van rebre l'ordre de cavalleria tots els que ho volien. Contàriament, només van ser triats els homes forts i amb molta virtut, lleials i piadosos, perquè fossin l'escut i la defensa de la gent simple; perquè mantinguessin
35 la lleialtat i la justícia, i defensessin la santa mare Església.

—Pare reverend, pel que m'heu dit, sento encara un major desig de rebre tan preuada dignitat.

Joanot Martorell, *Tirant lo Blanc*, edició a cura de Jordi Tiñena, Barcelona, Laertes, 1990, p. 60-62 [edició original: 1490]

Document 2

De com s'alça una tempestat en un estany d'aigües somortes

—Pare... —va dir en Ramonet, trontollant-li el parlar en els llavis —. Pare, en fa molts de dies que la vull dir la veritat, però... fa tanta por de dir-la que no sé si ho he de fer.

—Digues, i no tinguis temor de res.

5 —No en tinc per mi, de temor. En Tinc... En tinc per vostè. El que he de dir-li és tan amarg que mentre el cor em diu que ho digui, el pensament... el pensament m'ho atura.

—Sortim-ne, —digué el senyor Esteve, vibrant nervis de dintre seu que havien dormit cinquanta anys.

—Doncs... —va dir en Ramonet, pàl·lid com un lliri mort. —Doncs això que estudio, que em diu per què ha de servir-me, és la carrera que vull seguir.

10 —La carrera que vols seguir? —digué el senyor Esteve tornant-se groc. —I que no en tens una, de carrera? Que potser voldries deixar la botiga? Que saps el que dius?

—Sí, senyor!

—Que sí, senyor, acabes de dir? I ho dius serè? I ho dius mirant-me? I no cau el cel i la terra? I ets el meu fill? I ets de casa? I goses parlar, llamp de Déu!

15 —Pare... vostè m'ha fet parlar.

—Però que no tenies cap més punyal per donar-me la punyalada? Que em vols matar? Que no ho saps, que aquesta botiga és més que tu i més que nosaltres, que ens ha criat, que ens ha donat nom, que és el nostre nom, el que portem i que tu el vols arrencar i trepitjar, i no el trepitjaràs, no! Perquè em faries bocins a mi, a la teva mare, i a tots?... Calla! Calla! No et vull sentir. No! Parla que ho vull saber tot! Quina és, quina és aquesta carrera? Digues-ho d'un cop!

20 —És... ser... escultor.

Si haguessin donat un cop de mall al mig del cap del senyor Esteve no li haurien fet tant de mal com al sentir dir «escultor». Com un llamp que cau a una penya, aquella claror d'aquell taller que havia vist quan era jove, amb les dones, amb el xivarri, amb aquella nuesa i aquell desordre, li van rebotre en el cervell, i només va tenir temps d'apuntalar-se per no anar-se'n llarg a terra. Va voler contestar, i no va poder; va voler insultar el seu fill, i no va trobar paraules; va voler plorar, i no trobà llàgrimes; va voler morir-se de sobte, i no va trobar la mort a la vora. En Ramonet se'l va mirant, suplicant, amb els ulls negats de llàgrimes, i, petant-li les dents, va dir-li:

30 —Pare, escolti.

—No! No puc escoltar! —va poder dir el senyor Esteve aguantant-se el cap amb les mans—. Ja sé el que és ser escultor! És deshonorar el nom del teu pare! És un ofici de perduts, de miserables, de pobres!—[...]

35 —**Perdoni'm**, i seré obedient. No li donaré cap més pena! No seré... escultor. No seré res. Seré lo que vostè em mani.

—Calla! Que només ho dius per dir. Ja ho has promès altres vegades, i després vas a la teva. Ja no m'enganyes. Ja et conec!

—No, que no em coneix! Això ja ho sé.

40 —M'ha costat, però a l'últim t'he entès.

I, posant-se a plorar a la butaca per primera vegada en sa vida, va dir, **traient-s'ho** de l'ànima:

—Em podies matar a mi en comptes de matar la casa! Jo de vell no puc passar, i la casa no ho és mai, de vella!

—Pare, si no el vull matar! —li va anar dient en Ramonet, mentre el senyor Esteve plorava.

45 —Li juro que no la vull matar! Seguiré el que vostè em digui, però sàpiga que el que volia fer no era pas matar-la, la casa. Jo volia treballar. Treballar de nit, de dia, a tothora, matant-me de treball per anar amunt, per pujar-ne una de casa que no es puja amb pedres ni diners, que es puja amb somnis i amb glòria...

Santiago Rusiñol, *L'auca del senyor Esteve, adaptació de Salvador Comelles, Barcelona, Didacta, 2020, p. 163-166 [primera edició 1907]*

Document 3

Ara que tinc vint anys

Ara que tinc vint anys,
ara que encara tinc força,
que no tinc l'ànima morta,
i em sento bullir la sang.

5 Ara que em sento capaç
de cantar si un altre canta.
Avui que encara tinc veu
i encara puc creure en déus...

10 Vull cantar a les pedres, la terra, l'aigua,
el blat i el camí, que vaig trepitjant.
A la nit, al cel, a aquest mar tan nostre,
i al vent que al matí ve a besar-me el rostre.
Vull alçar la veu, per una tempesta,
per un raig de sol,
15 o pel rossinyol
que ha de cantar al vespre.

Ara que tinc vint anys,
ara que encara tinc força,
que no tinc l'ànima morta,
20 i em sento bullir la sang.
Ara que tinc vint anys,
avui que el cor se m'embala,
per un moment d'estimar,
o en veure un infant plorar...

25 Vull cantar a l'amor. El primer. El darrer.
Al que et fa patir. Al que vius un dia.
Vull plorar amb aquells que es troben tot sols,
sense cap amor van passant pel món.
Vull alçar la veu, per cantar als homes
30 que han nascut dempeus,
que viuen dempeus,
i que dempeus moren.

Vull i vull i vull cantar.
Avui que encara tinc veu.
35 Qui sap si podré demà.

Però avui només tinc vint anys.
Avui encara tinc força,
i no tinc l'ànima morta,
i em sento bullir la sang...

Joan Manuel Serrat, «Ara que tinc vint anys», *Ara que tinc vint anys* (disc), Barcelona, Edigsa, 1966.

Document 4

En Jacint és l'hereu i, sense el pare, es veu com qui diria amo de casa i del seu destí... Ell vol ser pintor i aquells relats susciten en ell imatges pintades de reis i prínceps i duqueses, pintures com les que, un dia, ell vol fer a la manera dels quadres que ha vist a casa del comte de Ros. La seua inventiva no deixa de fantasiejar per aquells camins que, aquí mateix, han estat peïjats per unes Majestats... Penseu: aquí estant han vingut de veritat els propis personatges dels seus somnis, els reis i els prínceps que es pinten en els quadres! Tocant de casa, aquí, aquí mateix, al carrer dels Abeuradors, a cal comte de Ros precisament, ha residit durant dotze dies el germà del rei, el Duc d'Anjou. Nota, nota aquest nom, Jacint! Fabulós destí el teu! D'aquí a trenta anys, exactament, en pintaràs un, de Duc d'Anjou (que serà llavors el tercer nét de Lluís XIV), un nou i jove Duc d'Anjou en el moment en què, als dinou anys, esdevé rei d'Espanya!...

I d'aquell quadre, perquè agradarà tant al Rei Sol, en sortirà tot seguit el resplendent *Portrait de Louis XIV en costume royal*, admirat pel món sencer... I tu, els hauràs tinguts tots aquí estant, a l'abast de la mà, a Perpinyà, tocant de casa!... Predestinat Jacint!

Ara per ara, sols t'està permès de somiar. Corre, corre a cal comte de Ros i fes-te explicar-ho tot, fil per randa, ell que ha aprofitat aquella gent de llegenda... Quina cara presentava aquest senyor Duc, germà del Rei, quin humor tenia, quina mena de perruca portava, com estava vestit i de quina mena de brocat, d'or o d'argent?, tu, fill de sastre, bé t'hi coneixes i sempre t'has complagut a reproduir els figurins dibuixats pel teu pare amb els vestits per fer, perquè t'agrada dibuixar, perquè a més són en tu imatges carregades de sentiment... Demana, demana al senyor Comte com van passar les coses, l'estada a casa seua, el tarannà d'aquella gent, si s'entenia bé la llengua que parlaven. Arxiva, arxiva, i en el graner de la teua memòria, fes entrar tot aquell gra que un dia sortirà, bondat obliga, fet farina blana... [...]

De moment, sols t'està permès de somiar, manyaguet de la mare!

És que té deu anys en Jacintet! El seu cor, totes les fibres del seu ésser sensible s'estremeixen. Té uns models prestigiosos per seguir, unes glòries que il·luminen la seua vida... A vegades, fins i tot de dia, en un enlluernament que l'encega veu un jove príncep, que se li assembla, el veu que es dirigeix cap a ell, l'agafa per la mà i se l'emporta, en una ascensió recta, tota recta, vers allà dalt, cap a les altures lluminoses, una assumptió com les que es veuen en les voltes pintades de les capelles de la Seu... De matí, s'aixeca d'hora. En Jacint sent en ell un menester inaguantable de llançar-se cap a una llum nova, com un ocellet tot solet, perquè s'entotsola. Amb la seua dèria. Amb el seu geni. Amb el príncep hostatjat en ell. Llavors pinta. Va pintant. Pinta, pinta, pinta. I és el príncep dels pintors. [...]

Endavant, grana de pintor de reis. Ja un aristòcrata, com hem vist, ha posat els ulls en tu i t'ha triat. El comte de Ros, que viu al carrer dels Abeuradors, a tocar de la casa paterna, ara farà per manera de donar a la Maria Serra, ta mare, una carta de recomanació adreçada al pintor Pezet, de Montpeller, per mor que aquest mestre t'accepti, a tu, jove talentuós aprenent de pintor, en el seu taller.

La cosa, segons la llegenda, s'hauria decidit un dia de novel·lística rosa en què el jove Rigau, veient de sobte el seu protector que marxava de la ciutat amb equipatge, s'hauria posat a córrer, esmaperdut, darrere la carrossa.

«I a on vas?», li hauria cridat el cotxer.

«A París», hauria respost en Jacint, «a pintar els reis...»

Renada Laura Portet, Rigau & Rigaud, Barcelona, Destino, 2002, p. 33-36

Document 5

Manual per entendre el teu fill adolescent

Barcelona — El professor i investigador de la Universitat de Barcelona especialista en genètica, neurociència i biologia del desenvolupament David Bueno explica quins són els canvis més importants.

Quan comença l'adolescència?

- 5 No hi ha cap edat determinada, depèn de cada persona. L'adolescència comença amb la pubertat, un període de canvis fisiològics associats a la maduració de l'aparell reproductor i que s'ha avançat entre nou mesos i un any des de mitjans del segle passat.

Què passa emocionalment al cervell quan comença aquesta etapa?

- 10 La zona del cervell anomenada amígdala, on es generen les emocions, es torna hiperreactiva. Això fa que els adolescents responguin més ràpidament i amb molta més intensitat a qualsevol situació emocional. Aquests alts i baixos que tenen s'han de produir perquè les emocions són patrons de conducta que es posen en marxa automàticament davant d'una situació que requereix una resposta immediata. Els adolescents s'estan enfrontant per primer cop a
- 15 situacions d'adults sense ser-ho i sense tenir la seva experiència; per tant, en molts casos no saben si estan davant d'una amenaça, una oportunitat o senzillament una situació neutra. Davant del dubte activen una emoció, ja que la part reflexiva sempre és més lenta.

Quan s'han de preocupar els pares?

- 20 Quan les emocions poden ser lesives per als mateixos adolescents i el seu entorn. És normal que un dia estiguin tristos perquè no els funciona i això els deixa tocats. Ara bé, quan estan tristos molts dies seguits és un senyal d'alarma perquè pot derivar cap a una depressió. Un segon exemple: si un dia es posen agressius no passa res, és símptoma que no saben sortir d'una situació concreta, però quan fa molts dies que parlen i contesten malament o es barallen s'ha de buscar què hi ha al seu entorn que viuen com una amenaça.

La influència de les xarxes socials

- 25 El cervell es va construint amb la interacció amb l'ambient i, segons com sigui aquesta interacció, ho fa d'una manera o d'una altra. S'ha detectat que els adolescents són més agosarats a través de les xarxes que quan es veuen cara a cara, per això el ciberassetjament és tan dolorós per a qui el pateix i tan fàcil per a qui el provoca. Quan parles per les xarxes ho fas a través de text, quan estàs amb una persona veus com ho diu, quins gestos fa, quina olor
- 30 fa, per tant perceps moltes més coses i és una situació més complexa de gestionar.

Quan comença a desaparèixer l'adolescència?

- 35 Entre els 17 i 19 anys per entrar a l'etapa de joventut, que encara no és tan estable com l'adult. Maduren biològicament per una sèrie de programes genètics, però, també, per una interacció amb l'ambient, la cultura, la societat, el sistema educatiu que valori la reflexió i, això, depèn molt dels pares, de si són més impositius o més dialogants. Els adolescents només deixen de comportar-se com a tals quan el seu entorn d'adults els valora i els reconeix com uns iguals amb drets i deures i, aquí, a vegades, els adults fallem. Quan el fill ja ha superat aquesta edat tu continues sent la mare o el pare, i continua sent casa teva, però has de respectar la seva recentment estrenada adultesa.

Elisabet Escriche, «Manual per entendre el teu fill adolescent», *Ara-Criatures*, 29/09/2022 (text adaptat)

Document 6

Albert Vilagrasa Grandia (coord.), «La bretxa generacional», A Punt 4 B2, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2021, p. 26

La bretxa generacional

(1940-1960)

Baby boomers

1

(1961-1980)

Generació X

2

(1981-1993)

Generació Y
o mil·lennistes

3

(1994-2010)

Generació Z
o centennistes

4

(2011-2025)

Generació T
o alfa

5

ACTIVISTES
CONFORMISTES ANTIQUATS
SOMIATRUITES
IRREVERENTS PRAGMÀTICS
EMPREDORS AUTODIDACTES

Jo soc
mil·lennista i
diria que estem
ben preparats i
som bastant
empredors.

Em sembla
que la meua mare
és una baby
boomer i és una anti-
quada!

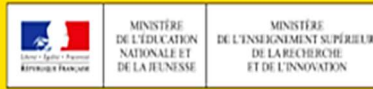
A. Observa la il·lustració i digues a quina generació pertany. Després llegeix els adjectius i tria els que creus que defineixen cada generació. Parla'n amb un company.

B. Llegeix els enunciats que defineixen les generacions de l'activitat anterior i relaciona'ls amb la que correspongui. Busca un adjectiu per descriure cada generació. Fes-ho amb un company.

- 1. Aquells que han nascut en un món completament tecnològic utilitzen només les xarxes per relacionar-se.
- 2. Els que han nascut a les acaballes del segle xx són víctimes de la globalització i s'han vist més afectats per les crisis mundials del segle xxi.
- 3. Aquells qui van néixer entre dos segles van descobrir el concepte d'influencers i necessitaven tutorials per fer qualsevol cosa.
- 4. Tots els que han viscut l'explosió demogràfica mundial i l'èxode del camp a la ciutat mantenen els valors familiars tradicionals.
- 5. Qui ha protagonitzat reivindicacions socials històriques d'àmbit mundial i lluites polítiques sap que la vida no et regala res.

Annexe

« Mon parcours avenir », ONISEP, Ministère de l'Éducation nationale et de la Jeunesse, Ministère de l'Enseignement supérieur, de la Recherche et de l'Innovation

MON PARCOURS Avenir

Pour préparer ma vie professionnelle future et construire mon projet d'orientation

J'APPRENDS

À découvrir le monde économique et professionnel.

À développer mon sens de l'engagement et de l'initiative.

À élaborer mon projet d'orientation scolaire et professionnelle.

JE PRATIQUE

Dans le cadre de stages en lycée, en entreprise, en association...

En m'investissant dans un projet de mini-entreprise.

En participant à des challenges et concours.

En organisant une exposition ou un reportage sur le monde économique, professionnel : entreprise, métier, formation...

JE RENCONTRE

Des professionnels dans mon établissement (parents d'élèves ou non).

Des professeurs, des élèves, des étudiants lors de forums de l'orientation.

Des professionnels lors de visites d'entreprise : artisan, PME, grande entreprise...